

Chris Hinze met de oren van nu

door Frank Jochemsen

In de Nederlandse jazz en zijn historie komen steeds dezelfde personen bovendrijven. Het heeft geen zin je daartegen te verzetten, maar kan geen kwaad om soms een totaal vergeten muzikant te ontstoffen en te beluisteren. De jazzmuziek zit vol met schimmige personages die op de achtergrond vaak van grote invloed bleken en muziek maakten die nog steeds fris en briljant klinkt. Onderzoeker Frank Jochemsen luistert ernaar "met de oren van nu".

Eigenlijk hoor je in het 'jazzwereldje' niemand ooit zijn naam met enthousiasme noemen. Fluitist Chris Hinze wordt onder verzamelaars vooral geassocieerd met kringloopbakken waarin zijn albums *Telemann - My Way* (1969), *Vivat Vivaldi!* (1970), *Bacharach Bravo!* (1971) en *Sketches on Bach* (1974) vaak rijen dik vertegenwoordigd zijn. Toch is er zoveel meer. Deze eigenzinnige, klassiek geschoolde man heeft fantastische muziek gemaakt, dit schrijf ik uit de grond van mijn hart. Er zitten parels in de discografie van Hinze (1938) voor wie geïnteresseerd is in goede rockjazz, funkjazz en freejazz. Jawel, u leest het goed.

Frisse opname

De eerste plaat waarop Hinze een serieuze solistische rol vervult, is van het trio van de vergeten bassist Dick van der Capellen (1919-2011). Het album is moeilijk te vinden maar zeer de moeite waard om naar te zoeken. Van der Capellen was de eerste bassist van de Nederlandse jazztrots The Diamond Five maar kreeg een ernstig auto-ongeluk waarna hij in dat kwintet niet terugkeerde. De bassist sloeg een andere weg in en specialiseerde zich meer in vrijere vormen van jazz, waarbij zijn muziek wel te volgen en te genieten bleef. Van der Capellen blijkt een goed luisterende muzikant en solist, maar alle composities op *The Present Is Past* (1967) zijn van Chris Hinze die op de plaat zowel diverse fluiten als piano speelt. Een zeldzaam frisse opname die twee

kanten lang blijft boeien, met als sidemen ook nog eens Martin van Duynhoven op drums, Erik van Lier op bastrombone en Theo Loevendie op basklarinet. Een echte oor-opener voor wie Chris Hinze alleen van zijn commerciële muziek kent of zijn platen überhaupt nog nooit beluisterd heeft. Een curieus detail is dat deze vrije jazzplaat gefinancierd en uitgegeven werd door Relax, het platenlabel van radio- en televisiepersoonlijkheid Willem O. Duys, die nou niet bepaald bekend staat als liefhebber van dit soort vrije klanken.

Biografie

Wat voor mij echt een heleboel opgehelderd heeft over de carrière van Chris Hinze is de uitgebreide biografie uit 2015, geschreven door Kees Ruys. Wat een fantastisch boek. Ik was al fan van Hinze, had zijn beste platen al fijn opgestapeld in de kringloop, maar met deze context erbij is het helemaal aan te raden om de muziek die hij tussen 1967 en 1975 maakte eens te beluisteren met de oren van nu. Daarvoor hoef je geen kapitalen uit te geven of de wereld af te speuren.

Meesterwerk

Neem bijvoorbeeld het album *Stoned Flute* (1970) ook te vinden in diezelfde kringloopwinkels, waar je er gemiddeld een euro voor neertelt. Uit de biografie blijkt dat Hinze deze plaat al jaren wilde maken, als tegenwicht aan zijn licht klassieke fluitbewerkingen die enorm goed scoorden. Door zijn platenmaatschappij CBS werd het project echter steeds uitgesteld, zodat Hinze het album eerst uit woede bij een andere firma opnam die het uiteindelijk nooit uitgebracht omdat men het niet eens kon worden over extra studioskosten om het album te perfectioneren. Waarna het alsnog bij CBS werd heropgenomen en uitgegeven. Het is een meesterwerk: een van de beste freejazzplaten die in Nederland gemaakt is. Het is moeilijk te begrijpen dat Hinze in die periode door de Nederlandse avant-garde totaal werd uitgekotst, omdat hij daarnaast ook wel muziek wilde spelen die een groot publiek kon waarderen. Dat mocht toen kennelijk niet. Wanneer je de recensies van zijn platen uit die periode leest, val je achterover van verbazing: de vooringenomen zuurtegraad is dermate hoog dat je je nauwelijks voor kunt stellen dat deze scribenten Hinzes albums toen echt hebben opgezet en welwillend beluisterd hebben.

Duivels

De volgende plaat *Who Can See The Shadow Of The Sun* (1972) gaat door op de ingeslagen weg, maar dan met kortere funkstukken en subtiele elektronica van pianist Wim Stolwijk. De elektrische funkjazz van Hinze wordt nog veel beter als hij de Amerikaanse ritmetandem van bassist John Lee en drummer Gerry Brown naar Nederland haalt. Wat een duivels. Ze tillen de eigzinnige muziek van Hinze op tot grote hoogte. Op het album *Mission Suite* (1973) is Rob van den Broeck te horen op toetsen, zijn vriendin Henny Vonk verrijkt de muziek met woordloze vocalen. De emoties lopen hoog op, men luistert naar elkaar en mede door de aanwezigheid van gitarist Sigi Schwab kan deze elpee zich moeiteloos meten met veel platen die in diezelfde periode in Amerika gemaakt zijn. Tegelijk is het ook weer allemaal typisch Chris Hinze. Het lijkt nergens op en het werd en wordt volgens mij nog steeds totaal niet begrepen. Want Hinze, dat is toch die man van die easy listeningplaten? Prettig voordeel van zo'n houding is dat ook deze plaat nog steeds ruim tweedehands beschikbaar is en dat de investering ook hier neerkomt op de bekende euro.

Fascinerend

Voor wie wil luisteren is een hoop te ontdekken, ook op Hinzes lp *Sister Slick* (1974) waar hij begeleid wordt door Philip Catherine op gitaar en drie van de allerbeste jazzpianisten die toen in Nederland actief waren: Rob van den Broeck (wederom), Jan Huydts en Jasper van 't Hof. Die laatste brengt me op een ander belangrijk aspect van Hinze waar je nooit iemand over hoort: zijn carrière als platenproducer. In die hoedanigheid gaf hij Jasper van 't Hof in 1974 de kans om een eerste plaat onder eigen naam te maken, *Eyeball*, met vervreemdend fascinerend gitaarwerk van Wim Overgaauw die laat horen dat hij meer kan dan alleen zangeres Rita Reys begeleiden. In hetzelfde jaar volgde een reeks andere opmerkelijke platen op het label Keytone, allen geproduceerd door Chris Hinze en zeer de moeite waard: een super heftige plaat van Toots Thielemans met Philip Catherine en pianist Joachim Kühn en het album *Cascade* van rietblazer Charlie Mariano. Daarbij kregen John Lee & Gerry Brown (de ritmesectie die al deze albums tot orgastische hoogte oppompt) van de producer ook nog de kans om een eigen album te maken, waar saxofonist Gary Bartz 'gewoon even' op meespeelt. Zo blijkt er ook in Nederland wel degelijk

rockjazz van hoge kwaliteit gemaakt te zijn. Die reeks Keytone-albums leent zich eigenlijk voor een aparte aflevering van deze rubriek.

Tijden veranderen

Dat al deze eigengereide muziek en levensgevaarlijke initiatieven uit de koker komen van de fluitist die op zondagochtend grijsgedraaid werd door Willem O. Duys blijft verrassend. Maar het is typisch Nederlands om er dan maar meteen niet naar te willen luisteren. Gelukkig veranderen tijden en klinkt echt goede muziek daar dwars doorheen.

Bron: *Jazzism*, nr. 2 (juni) 2022